

Cresterea economica a României din 2022-2024 ar fi fost mai mica cu 1,2 pp fara PNRR (studiu)

Cresterea economica a României din perioada 2022-2024 ar fi fost mai mica cu 1,2 puncte procentuale fara Planul National de Redresare si Rezilienta (PNRR), se arata în publicatia Bancii Nationale a României
Caiete de studii nr 66 - "Fondurile europene si investitiile publice în România: implicatii ale încheierii PNRR asupra cresterii economice".

Potrivit autorilor, fondurile europene, atât cele aferente PNRR, cât si cele din cadrul financiar multianual standard, au contribuit la atenuarea efectelor adverse ale pandemiei COVID-19 si au facilitat redresarea economica.

"Analiza empirica indica faptul ca o crestere cu 1 punct procentual din PIB a fondurilor structurale si de coeziune este asociata, în medie, cu un impact contemporan de aproximativ 0,5 puncte procentuale asupra cresterii PIB, la care se adauga efecte ulterioare de antrenare. Totodata, rezultatele subliniaza rolul esential al cadrului institutional: în economiile cu institutii slabe, impactul fondurilor europene este limitat, în timp ce îmbunatatirea calitatii institutionale amplifica semnificativ efectele asupra cresterii economice, în linie cu literatura de specialitate. În ceea ce priveste PNRR, prin construirea unei serii contrafactuale a PIB în cazul României, s-a constatat ca în absenta acestuia - respectiv a celor 1,6% din PIB cheltuite -, cresterea economica din perioada 2022-2024 ar fi fost mai redusa cu pâna la 1,2 puncte procentuale", sustin autorii studiului.

Acestia subliniaza ca criza de sanatate publica a amplificat vulnerabilitatile economice existente, atât la nivel national, cât si global, generând efecte socio-economice semnificative si evidentiind necesitatea consolidarii capacitatii de reactie la socuri viitoare. În acest context, Comisia Europeana a lansat programul Next Generation EU, având ca pilon central Mecanismul de Redresare si Rezilienta, pe baza caruia au fost concepute Planurile Nationale de Redresare si Rezilienta (PNRR).

"Implementarea PNRR a fost însa afectata de întârzieri, pe fondul suprapunerii cu socuri adverse majore - inclusiv cresteri generalizate de preturi generate de perturbari ale lanturilor globale de aprovizionare si de razboiul din Ucraina -, precum si al limitarilor privind capacitatea administrativa de implementare a acestor programe. În cazul României, aceste dificultati s-au reflectat într-o dinamica lenta a investitiilor si reformelor, ceea ce a condus la întârzieri în transmiterea cererilor de plata si, ulterior, la renegocierea PNRR. În plus, data fiind încheierea în august 2026 a acestui program, revizuirea a implicat inclusiv reducerea componentei de împrumuturi, cu aproximativ 2 la suta din PIB. Cu toate acestea, în termeni de fonduri efectiv cheltuite, România se situa la finele anului 2024 usor peste nivelul altor economii din regiune, precum Polonia, Ungaria sau Cehia", se arata în studiu.

Lucrarea analizeaza, de asemenea, perspectivele macroeconomice asociate încheierii PNRR dupa anul 2026. Pe de o parte, în linie cu experienta CFM anterioare (Cadru Finnciar Multianual), se contureaza riscul unui impact advers asupra cresterii economice, prin comprimarea investitiilor totale, în conditiile în care sectorul privat dispune de o capacitate relativ redusa de compensare, iar spatiul fiscal al sectorului public este, la rândul sau, limitat.

"Totusi, socul finalizarii PNRR este de asteptat sa fie partial atenuat de suprapunerea mai multor factori: persistenta efectelor proiectelor deja implementate, impactul reformelor structurale incluse în PNRR - menite sa sporeasca rezilienta economiei -, la care se adauga demararea unor programe investitionale alternative, precum SAFE. În cazul acestuia din urma, setul de multiplicatori estimati si ipotezele impuse a priori - în special absorbtia integrala - implica un posibil impact cumulat asupra cresterii economice, inclusiv efecte de antrenare, de 1,4-3,5 puncte procentuale pâna în anul 2030. Având însa în vedere incertitudinile legate de alocari,

conditionalitati si calendarul de implementare pentru România, rolul programului SAFE este tratat cu prudenta, ca factor potential compensator, dar nu ca ipoteza de baza în scenariile cantitative", se precizeaza în studiu.

De asemenea, autorii mentioneaza ca, pâna la sfârșitul lunii noiembrie 2025, România a atras aproximativ jumătate din alocarea renegociata a PNRR, în cuantum de 21,4 miliarde euro.

"În ipoteza absorbției integrale a fondurilor PNRR ramase pâna în anul 2026, respectiv 2,7% din PIB, se poate anticipa un impact asupra creșterii economice în anul 2026 de peste 1 punct procentual din PIB, având în vedere magnitudinea multiplicatorilor estimati în prezenta lucrare. Aceasta valoare trebuie însă interpretata cu prudenta, întrucât poate fi una optimista în raport cu limitările metodologice discutate anterior. În schimb, neatragera fondurilor PNRR ar conduce fie la suspendarea/trenarea proiectelor de investiții pâna la identificarea unor surse alternative de finantare (ex. CFM standard sau SAFE), fie la realizarea acestora din surse proprii înca de pe parcursul anului 2026, cu impact direct si potential semnificativ asupra deficitului bugetar. Dupa anul 2026, încetarea previzibila a fluxurilor financiare asociate PNRR - al carui termen formal pentru finalizarea jaloanelor si tintelor este 30 august 2026 - implica o discontinuitate a investițiilor publice, cu impact macroeconomic, dar care este susceptibila a fi amortizata prin mai multe canale, reducând riscul unui "soc investitional" la finalul ciclului PNRR", se arata în document.

Autorii studiului sunt Cristina Anghelescu, Daniel Daianu, Tudor Grosu si David Ortan.